

Η Ιστορία των Ανθρώπων

Η «Απάρνηση» του πολυσχιδούς Άρη Μαραγκόπουλου είναι το τρίτο μέρος της «Τριλογίας των κολυμπητών» μετά το *Φλλοσστ, φλλοσστ, φλλοσστ* του 2020 και το *Ω! Τι υπέροχη εκδρομή!* του 2023. Ολοκληρώνεται έτσι με τον καλύτερο τρόπο η μυθιστορηματική καταγραφή μιας Ελλάδας λιμασμένης και κατακερματισμένης, η οποία αντιμετώπισε την οικονομική κρίση και βγήκε από αυτή ίσως ακόμη φτωχότερη -όχι κατ' ανάγκη ή όχι κατά κύριο λόγο σε υλικά αγαθά- απ' ό,τι εισήλθε.

Από τα πρώτα χρόνια της κρίσης και την παρέα των χειμερινών κολυμπητών στο πρώτο βιβλίο της τριλογίας, ο Μαραγκόπουλος εξακολουθεί να γράφει για το σήμερα περικλείοντας στην αφήγηση φλέγοντα γεγονότα του καιρού μας, καταστάσεις αναγνωρίσιμες από τον οποιονδήποτε, δίχως την προστασία της απόστασης που χαρίζει ο χρόνος, δίχως να έχει ανάγκη αυτή την απόσταση και την ενδεχόμενη νηφαλιότητα που ίσως θα του χάριζε, βουτώντας με έφηβη ορμή, πάθος, οργή και βαθιά γνώση μέσα στην πραγματικότητα που μας περιβάλλει, αποτυπώνοντάς τη λογοτεχνικά με τα θαυμάσια σμιλευμένα, δουλεμένα εργαλεία που κουβαλά και τα οποία διαρκώς εξελίσσει και ανανεώνει, δίνοντας ένα μυθιστόρημα πολιτικό -στοιχείο που έτσι κι αλλιώς καθορίζει το έργο του-, πολύπλοκο, απολαυστικό, βαθιά ανθρώπινο και στοχαστικό: έννοιες όπως τα θέματα της μνήμης, της κατανόησης του παρόντος λόγω της γνώσης και της ανάλυσης του παρελθόντος, της Ιστορίας και του πώς αυτή συμπλέκεται και συμπορεύεται με τις μικρές καθημερινές ιστορίες των ανθρώπων, του πολέμου και των συντριμμιών που αφήνει πίσω του, της βίας, της αλληλεγγύης ως τρόπου ζωής, του έρωτα, του ελεύθερου αδέσμευτου έρωτα, της σύγχρονης οικογένειας που είναι -ή που θα μπορούσε να είναι- έξω από στερεότυπα και μικροαστικές νοοτροπίες, της εξουσίας, της καταναλωτικής δυτικής κοινωνίας που τρέχει με χίλια δίχως να κοιτάζει γύρω της, δίχως να οραματίζεται ένα μέλλον που θα περιλαμβάνει τον άνθρωπο, της ηττημένης παροπλισμένης Αριστεράς είναι μερικά μόνο από αυτά που διατρέχουν τις σελίδες του.

Κι όλα αυτά καταφέροντας να δημιουργήσει ένα εντελώς προσωπικό, αναγνωρίσιμο λογοτεχνικό σύμπαν, στο οποίο το πολιτικό στοιχείο δεν έρχεται σε αντιδιαστολή με την αισθητική και μορφολογική αναζήτηση, που είναι αδιάκοπη και συνεχής από έργο σε έργο. Ο Μαραγκόπουλος είναι ένας από τους πιο τολμηρούς -με την έννοια της ειπωμένης γνώμης, που δεν ακκίζεται και δεν κρατάει ισορροπίες- διανοούμενους της εποχής μας: μεταφραστής, μελετητής του Τζέιμς Τζόις, σπουδαίος μυθιστοριογράφος. Ένα πολιτικό ον και γι' αυτό ένας πολιτικός συγγραφέας.

Στην *Απάρνηση* συναντάμε κάποιους από τους ήρωες των προηγούμενων βιβλίων της τριλογίας, όπως τον Φώντα ή δάσκαλο ή μηχανικό, ο οποίος φαίνεται να λειτουργεί ως alter ego του συγγραφέα. Συναντάμε επίσης σε κάποια σημεία και τον ίδιο τον συγγραφέα, ο οποίος απευθύνεται στον αναγνώστη δημιουργώντας μάλλον περισσότερα διλήμματα παρά δίνοντας απαντήσεις. Συναντάμε επίσης και πολλούς νέους ήρωες, οι οποίοι είναι και νεότεροι ηλικιακά. Μια πληθώρα ηρώων και προσωπικοτήτων, δοσμένοι όλοι με τη

μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, πολύπλοκοι, πολυσήμαντοι, αντιφατικοί, πραγματικοί και όχι χάρτινοι, όχι σχηματικοί, όχι εφευρήματα για να μεταφέρουν βεβιασμένα στο χαρτί τις ιδέες του συγγραφέα, αλλά με μια δική τους μύχια εσωτερική ζωή, με παρελθόν, παρόν, ίσως μέλλον, σωματικά υγρά, πόνους, επιθυμίες, ακυρώσεις. Με άλλα λόγια, και οι ήρωες του Μαραγκόπουλου είναι πολιτικά όντα. Παρακολουθούμε τις μικρές καθημερινές τους τριβές. Αυτά που έχασαν κι αυτά που προσπαθούν να βρουν. Αλλά, παραλλήλως, υπάρχει και η μεγάλη εικόνα, όπως μας λέει ο συγγραφέας. Υπάρχει η Ιστορία. Η Ιστορία δεν είναι το φόντο στο οποίο κινούνται οι ήρωες. Η Ιστορία είναι το ίδιο παρούσα με τη ζωή του ανθρώπου. Είναι η ζωή του ανθρώπου.

Η

κατακερματισμένη αποσπασματική φόρμα της αφήγησης με τις πολλές εναλλαγές, τις διαφορετικές οπτικές γωνίες και τα διάσπαρτα ντοκουμέντα δίνει ακριβώς τον ρυθμό της εποχής: μιας εποχής στον αυτόματο πιλότο, γρήγορης, ανικανοποίητης, ασύντακτης, επιφανειακής. Ο Μαραγκόπουλος παγώνει τη στιγμή, δηλαδή διευρύνει τον καιρό και τον κάνει χρόνο. Χρόνο αναπόλησης, σκέψης, αναστοχασμού. Έχουμε απαρνηθεί την αλήθεια μας, λέει. Έχουμε απαρνηθεί τα στοιχεία της ταυτότητάς μας, αφήνοντας την τύχη μας σε ένα ομοιόμορφο παγκόσμιο διαδικτυακό χωριό. «Κάθε τσαγκάρης που συνταξιοδοτείται, κάθε ναυπηγός που τα παρατά εξαντλημένος από τη βίαιη εγκαθίδρυση του πλαστικού στην τέχνη του (...) άθελά του καταστρέφει τη λαϊκή αποταμίευση αιώνων, σκοτώνει το αρχέτυπο της ανθρώπινης κοινοτικής ζωής. (...) Η Απάρνηση γεννάει φτώχεια».

Φυσικά ο Μαραγκόπουλος δεν νοσταλγεί. Αναλύει, αρνείται να ξεχάσει, πάσχει, μνημονεύει, προτείνει, αντιπροτείνει, συγκρούεται, επαναστατεί. Ή, μάλλον, με μία έννοια, παραμένει επαναστατημένος: μέσω της λοξής ματιάς, μέσω της ελπίδας που γεννά η κοινοβιακή ζωή, μέσω της ουτοπίας, μέσω της αισιοδοξίας του φινάλε.

Το βιβλίο θέλει τον αναγνώστη ενεργό. Πρέπει να ενώσει τα νήματα, να βάλει στη θέση τους τα κομμάτια για να εισπράξει την αναγνωστική χαρά μιας σπουδαίας λογοτεχνίας.

Ευγενία Μπογιάνου, *Αυγή της Κυριακής*, 19.04.2025